

Výuka didaktiky biologie, didaktiky přírodopisu a pedagogické praxe na Fakultě pedagogické Západočeské univerzity v Plzni

Ladislav Podroužek
Michal Mergl

Zařazení didaktických disciplin v navazujícím magisterském studiu učitelství biologie pro základní školy

- **Didaktika biologie 1** – ZS/1 - 1/0
- **Didaktika biologie 2** – LS/1 – 1/2
- **Didaktika biologie 3** – ZS/2 – 2/2
- **Pěstitelské práce na ZŠ** – ZS/1 – 1/1
- **Didaktika pěstitelství na ZŠ** – LS/1 – 0/1
- **Náslechová praxe (bak. Stud.)** – ZS/3 – 13 hod.
- **Náslechová praxe** – ZS/1 – 13 hod.
- **Pedagogická praxe – výstupová** – LS/1 – 10 hodin
- **Didaktika biologických pokusů** – ZS/1 – 0/2
- **Didaktická exkurze 1** – LS/1 – 5 dní
- **Didaktická exkurze 2** – ZS/2 – 5 dní

Zařazení didaktických disciplin v navazujícím magisterském studiu učitelství biologie pro střední školy

- **Didaktika biologie 1** – ZS/1 - 1/0
- **Didaktika biologie 2** – LS/1 – 1/2
- **Didaktika biologie 3** – ZS/2 – 2/2
- **Náslechová praxe** (bak. Stud.) – ZS/3 – 13 hod.
- **Náslechová praxe** – ZS/1 – 13 hod.
- **Pedagogická praxe** – výstupová – LS/1 – 10 hodin
- **Didaktika biologických pokusů** – ZS/1 – 0/2
- **Didaktická exkurze 1** – LS/1 – 5 dní
- **Didaktická exkurze 2** – ZS/2 – 5 dní

Rámcová struktura oborové didaktiky

Teoretická oblast:

- Oborová didaktika biologie jako věda
- Vývoj obsahu, rozsahu a koncepcí učiva a vyučování přírodopisu a biologie
- Základní kutikulární dokumenty a jejich analýza
- Problematika a základní otázky psychodidaktiky s ohledem na základní nebo střední školy
- Didaktická transformace a způsoby snižování obtížnosti učiva
- Didaktická analýza
- Teorie učebních textů
- Integrovaná výuka

Rámcová struktura oborové didaktiky

- Procesuální oblast:
- Vyučovací proces jako celek a realizace výuky
- Vyučovací formy
- Vyučovací metody
- Vyučovací prostředky
- Principy, zásady a pravidla vyučování
- Diagnostika a evaluace vyučování
- Tvorba a využívání didaktických testů
- Učitel: profesní kompetence, specifické osobnostní předpoklady, aktuální profesní problémy
- Pedagogická komunikace

Integračně – komunikativní pojetí oborové didaktiky – **věcný aspekt**

- Rekapitulace věcně odborné stránky vybraného tématu
- Vytváření pojmových map a generalizací
- Didaktická transformace tématu s ohledem na specifiku poznávacích procesů žáků základních a středních škol
- Hledání způsobů snižování obtížnosti učiva v tématu při respektování potřeb a vývojových možností žáků a studentů
- Podstata koncentrace založené na věcně - odborném aspektu – sjednocené vyučování a jeho aplikace ve školní praxi

Integračně – komunikativní pojetí oborové didaktiky – **formální aspekt**

- Možnosti didaktického ztvárňování a prezentace učiva vybraného tématu s důrazem na individualizaci a vysokou variabilitu forem a metod práce
- Způsoby „uchopení učiva“ s ohledem behaviorální, kognitivistické a konstruktivistické (badatelsky orientované) teorie a modely učení, možnosti jejich uplatňování ve škole
- Osvojování „technologie“ vzdělávání a učení se, hledání možností „práce“ žáků s tématem
- Vytváření reálných učebních situací blízkých k životu - možnosti projektové vyučování a vytváření projektů
- Podstata koncentrace založené na formálním aspektu – projektové vyučování (projekty) a jeho aplikace ve školní praxi

Integračně – komunikativní pojetí oborové didaktiky – **výchovný aspekt**

- Hledání integrovaného a interdisciplinárního přístupu k vybraným tématům (vnější integrace obsahu učiva - konsolidace a komasace učiva; vnitřní integrace učiva – úplná a částečná koncentrace a koordinace učiva (Podroužek, 2002)
- Vyhledávání multilaterálních mezipředmětových vazeb mezi různými kognitivními oblastmi - vyučování
- Podstata koncentrace založené na výchovném hledisku – přirozené vyučování a jeho aplikace ve školní praxi

Integračně – komunikativní pojetí oborové didaktiky – **sociální aspekt aspekt**

- Možnosti kooperativních forem výuky
- Spolupráce studentů pro dosažení zvoleného cíle
- Podpora spolupráce studentů a rozvoj komunikace skupiny studentů
- Využívání kooperativně - kompetitivních forem výuky
- Podstata koncentrace založené na sociálním aspektu – kooperativní vyučování a jeho aplikace ve školní praxi

Literatura

- Jank, W., Meyer, H. 2002: *Didaktische Modelle*. Cornelsen Verlag Scriptor GmbH, Berlín, 2002, 250 s.
- Kalous, Z., Obst O. a kol. 2002: *Školní didaktika*. ĠPortál, ĠPraŮa 447 s|
- PodrouŹek, L. 2002: *Integrované výuka na základní škole*. Nakladatelství Fraus, Plzeň, 96 s.